

Číslo konania: KPUPO-2023/8071-3/28773/Šim
Vybavuje/kontakt: Mgr. Eva Šimčíková/+421 51 245 28 29
Prešov 12. 04. 2023

Krajský pamiatkový úrad Prešov podľa § 11 odsek 1 a 2 písmeno d) zákona číslo 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej aj „pamiatkový zákon“) ako vecne a podľa § 9 odsek 5 pamiatkového zákona miestne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu, archeologických nálezov a archeologických nálezísk a podľa § 46 zákona číslo 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie:

Krajský pamiatkový úrad Prešov (ďalej aj „tunajší úrad“) podľa § 33 odseku 6 pamiatkového zákona po preskúmaní reštaurátorskej dokumentácie „**Reštaurátorský výskum a návrh na reštaurovanie výmalby interiérov Slovenská 18, 20, 22 v Prešove,**“ zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej aj „ÚZPF“) – v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok pod číslom č. **3313/1, 4134/1, 4135/1** (vypracoval zodpovedný reštaurátor Mgr. art. Peter Mlích, spoluautor Mgr. art. Ján Jeník, 2023) s uvedenou dokumentáciou

súhlasí

s nasledujúcimi pripomienkami:

1. Dom meštiansky na Slovenskej ulici č. 18:

Miestnosť č. 223

- Maľbu na klenbe reštaurovať.
- Po celoplošnom odstránení nevhodných sekundárnych náterov a omietok na stenách miestnosti zvolať kontrolný deň za účasti tunajšieho úradu a zodpovedného reštaurátora, počas ktorého sa odsúhlasí spôsob a miera rekonštrukcie zachovaných malieb na stenách.

Miestnosť č. 118

- Reštaurovať len klenbu.
- Odhalené fragmenty na stenách neprezentovať (tzv. analytická prezentácia), zakonzervovať a zakryť tak ako je to navrhované v 3. alternatíve návrhu na reštaurovanie uvedeného meštianskeho domu.

V ostatných prípadoch hodnotných fragmentov na stenách predmetného objektu postupovať podľa alternatívy č. 3.

2. Dom meštiansky na Slovenskej ulici č. 20:

- Maďarské nápisy a hodnotné fragmenty na stenách konzervovať podľa 3. alternatívy návrhu na reštaurovanie.
- Ostatné steny vyspraviť a ujednotiť s okolitou omietkou tradičnými metódami a priedušnými materiálmi. Farebnosť povrchového náteru bude určená v ďalšom stupni projektovej prípravy – projekt interiéru, po odsúhlasení tunajším úradom.

3. Dom meštiansky na Slovenskej ulici. č. 22:Miestnosť č. 115

- Klenbu reštaurovať, fragmenty na stenách neprezentovať (tzv. analytická prezentácia), zakonzervovať a zakryť tak ako je to navrhované v 3. alternatíve návrhu na reštaurovanie uvedeného meštianskeho domu.

Miestnosť č. 211

- Klenbu a steny reštaurovať v plnom rozsahu. Neprezentovať fragmenty výmalby (tzv. analytická prezentácia). V prípade nereštaurovania postupovať podľa 3. alternatívy návrhu na reštaurovanie.

V miestnostiach č. 204, 206, 208, 209 postupovať podľa 3. alternatívy návrhu na reštaurovanie.

4. Ostatné maľby, ktoré reštaurátorský výskum nezhodnotil ako hodnotné prekryť priedušnou technológiou na báze vápna.**Odôvodnenie:**

Krajská knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove, Levočská č. 1, 080 01 Prešov v zastúpení riaditeľkou Mgr. et. Mgr. Ivetou Hurnou, predložila dňa 15. 03. 2023 Krajskému pamiatkovému úradu Prešov na odsúhlasenie reštaurátorskú dokumentáciu „*Reštaurátorský výskum a návrh na reštaurovanie výmalby interiérov Slovenská 18, 20, 22 v Prešove.*“ Návrh na reštaurovanie je vypracovaný na základe výsledkov reštaurátorského výskumu, ktorý prebiehal *in situ* na základe rozhodnutí č. KPUPO-2022/12784-1/48041/Šim zo dňa 07. 06. 2022 a KPUPO-2022/16677-1/65302/Šim zo dňa 02. 08. 2022 a na základe listu č. KPUPO-2022/16677-2/65787/Šim zo dňa 03. 08. 2022 o oprave zrejmej chyby písomného vyhotovenia rozhodnutia č. KPUPO-2022/16677-1/65302/Šim zo dňa 02. 08. 2022. Predložená reštaurátorská dokumentácia je spracovaná v súlade s § 5 vyhlášky č. 253/2010 Z. z. v znení vyhlášky 231/2014 Z. z., ktorou sa vykonáva pamiatkový zákon, a rešpektuje podmienky vyššie citovaných rozhodnutí.

Vlastníctvo bolo overené na verejne prístupnom katastrálnom portáli a podľa listu vlastníctva č. 818 je vlastníkom nehnuteľností Prešovský samosprávny kraj a objekty sú v správe Krajskej knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove, Levočská č. 1, 080 01 Prešov.

Zodpovedným reštaurátorom je Mgr. art. Peter Mlích, spoluautorom Mgr. art. Ján Jeník.

Reštaurátorský výskum na objektoch Dom meštiansky na Slovenskej ulici č. 18 (parc. KN-C č. 596, kat. územie Prešov), ktorý je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“),

v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok pod č. 3313/1; Internát na Slovenskej ulici č. 20 (parc. KN-C č. 596, kat. územie Prešov), ktorý je zapísaný v ÚZPF, v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok pod č. 4134/1 a Dom meštianky na Slovenskej ulici č. 22 (parc. č. KN-C 596, kat. územie Prešov), ktorý je zapísaný v ÚZPF, v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok pod č. 4135/1 bol predpísaný na základe výsledkov architektonicko-historického výskumu, ktorý uskutočnila a vypracovala v roku 2021 Obnova s. r. o., Námestie sv. Trojice 22, 969 01 Banská Štiavnica. Architektonicko-historický výskum bol realizovaný na základe rozhodnutia č. PO-09/1959-02/5703/Vin zo dňa 08. 07. 2009. Správu z tohto architektonicko-historického výskumu Krajský pamiatkový úrad Prešov schválil záväzným stanoviskom č. KPUPO-2021/23104-2/97362/Onf dňa 25. 11. 2021. Podmienku reštaurovania v prípade nálezov hodnotných výtvarných a architektonických súčastí určil tunajší úrad rozhodnutím č. KPUPO-2021/20244-1/81855/Su zo dňa 05. 10. 2021, ako aj rozhodnutím č. KPUPO-2021/23581-2/94964/Su zo dňa 26. 11. 2021. Počas prípravných prác pri osekávaní omietkových vrstiev a premaliieb v jednotlivých miestnostiach všetkých troch objektov bol zachytený pomerne rozsiahly rozsah maliarskej výzdoby s pamiatkovými hodnotami, preto tunajší úrad rozhodol o realizácii reštaurátorského výskumu.

Predložená reštaurátorská dokumentácia podrobne predstavuje celý priebeh a výsledky reštaurátorského výskumu vrátane charakteristiky reštaurátorského výskumu, vyhodnotenia sond, zhodnotenia technického stavu a charakteristiky pamiatkových hodnôt jednotlivých malieb, spoločne s ich etapizáciou, návrhu a postupu na reštaurovanie. Umelecko-historický výskum skúmaných malieb sa nere realizoval z dôvodu fragmentárneho odkrytia nástenných malieb, z ktorého nebolo možné exaktne popísať jednotlivé prvky maľby. Tento opis bude doplnený po celoplošnom odkryve jednotlivých malieb a bude súčasťou reštaurátorskej dokumentácie skutočne vykonaných prác. Predmetom výskumu a návrhu na reštaurovanie boli nástenné maľby na klenbách a stenách v jednotlivých miestnostiach oboch nadzemných podlaží všetkých troch pamiatkovo chránených objektov tak, ako je to špecifikované v rozhodnutiach č. KPUPO-2022/12784-1/48041/Šim zo dňa 07. 06. 2022 a KPUPO-2022/16677-1/65302/Šim zo dňa 02. 08. 2022.

Reštaurátorský výskum mal deštruktívny, ako aj nedeštruktívny charakter. Výskum bol zameraný hlavne na stav hmoty a rozsah poškodení, rozsah zachovania interiérovej výmaľby, technický stav malieb, použité materiály a technológie, identifikáciu jednotlivých vrstiev povrchových úprav, určenie optimálnych reštaurátorských technológií a postupov pre reštaurovanie.

Nedeštruktívny vizuálny výskum bol realizovaný vo forme podrobnej obhliadky a zameraný bol hlavne na zistenie stavu jednotlivých častí interiéru pred komplexnou obnovou. Bol cielený na zistenie stavu autentickej hmoty, na sekundárne úpravy a ich charakteristiky a taktiež na povrchové úpravy, stav a rozsah zachovania pôvodných vrstiev a následne na určenie možnosti ponechania a uplatnenia sekundárnych zásahov. Tento výskum umožnil zistiť základný vstupný sumár informácií a údajov o príčinách a rozsahu poškodenia, ako aj o rozsahu a kvalite sekundárnych zásahov.

Deštruktívny sondážny výskum bol realizovaný formou stratigrafických a pásových sond. V Dome meštianskom na Slovenskej ulici č. 18 bolo vyhotovených okolo 50 sond, z toho bolo niekoľko združených do väčších celoplošných odkryvov. Z toho bolo vybraných, označených a zdokumentovaných 31 sond. V dome meštianskom na Slovenskej ulici č. 22 bolo realizovaných okolo 50 sond, z toho bolo niekoľko taktiež združených do väčších celoplošných odkryvov. Z toho bolo vybraných, označených a zdokumentovaných 36 sond.

Predložený reštaurátorský výskum všetkých skúmaných pamiatkových objektov odhalil pestrý súbor a škálu nástenných malieb od prelomu 18. a 19. storočia po 30. roky 20. storočia. Cieľom reštaurovania je zároveň prezentácia slohového vývoja - etapizácie maliarskej výzdoby, čo je vzhľadom na účel objektu žiaduce. Časť niektorých malieb nie je v stave, ktorý by umožnil ich reštaurovanie, či už ide o ich fragmentárnosť, alebo veľmi zlý stav zachovania malieb, ktoré sú počas čistenia silne deštruované (napr. miestnosť č. 224 v Dome meštianskom na Slovenskej č. 18). Reštaurátorský výskum v „Návrhu postupu a technológie výmaľby stropov a príhlých stien“ navrhuje reštaurovať v Dome meštianskom Slovenskej č. 18 barokovú maľbu v miestnosti č. 223 a maľbu z I. polovice 19. storočia v miestnosti č. 218, v Dome meštianskom na Slovenskej č. 22 navrhuje reštaurovať miestnosti č. 115,

210 a 211. S navrhovaným tunajší úrad súhlasí, avšak vo výroku tohto rozhodnutia určil podmienku vo viacerých odsekoch neprezentovať fragmenty malieb formou analytickej prezentácie. Hodnotné fragmenty malieb zakonzervovať a zakryť. Ostatné plochy vyspraviť a ujednotiť s okolitou omietkou tradičnými metódami a priedušnými materiálmi.

Cieľom reštaurátorského zásahu v interiéri kostola bude v prvom rade fyzická záchrana omietok a maliarskej výzdoby a ich vhodná estetická prezentácia. Ideový zámer a hlavné zásady a postupy reštaurovania, ktoré si autor dokumentácie vytýčil v návrhu na reštaurovanie, predpokladajú citlivý prístup k originálu a všetky navrhované reštaurátorské postupy zodpovedajú súčasnej teórii a praxi reštaurovania tohto druhu pamiatok.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu sa môže účastník konania v súlade s ustanovením § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov odvolať na správnom orgáne, ktorý rozhodnutie vydal, t. j. na Krajskom pamiatkovom úrade Prešov, Hlavná 115, 080 01 Prešov, v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. Po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov je toto rozhodnutie preskúmateľné súdom.

Mgr. Marián Uličný, PhD.
riaditeľ
Krajského pamiatkového úradu Prešov

Doručuje sa:

1. Krajská knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove, Levočská 1, 080 01 Prešov, IČO: 37 781 308 – správca
2. Prešovský samosprávny kraj, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov, IČO: 37 870 475 – vlastník
3. Krajský pamiatkový úrad Prešov – pre založenie do spisu